

απόψεις

Ήμουν νια και γέραςα,

ακούγοντας για τα τέλη χαρτοσήμου στη χορήγηση δανείων κατά την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας

Κατά τις τρεις και πλέον δεκαετίες που ασχολούμαι με το φορολογικό δίκαιο και παρακολουθώ φορολογικές ελεγκτικές επαληθεύσεις και φορολογικούς καταλογισμούς, δεν έχω συναντήσει φορολογικό ελεγκτή που να μην καταλογίζει τέλη χαρτοσήμου σε δανειακές συμβάσεις που καταρτίζονται στο πλαίσιο επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ελλάδα ή που αφορούν εκτελεστές στην Ελλάδα υποχρεώσεις. Μάλιστα, πολύ μελάνι και για πολλά χρόνια έχει κυθεί για τους όρους, η συνδρομή των οποίων εξάγει τη σύμβαση και την εκτέλεσή της από τα χωρικά όρια της χώρας, με αποτέλεσμα και λόγω του χωρικού χαρακτήρα της φορολογίας χαρτοσήμου, να οδηγούμαστε στη μη επιβολή τους. Συζητήσεις επί συζητήσεων και ερμηνευτικές, διοικητικές και νομολογιακές προσεγγίσεις δεκαετιών αναφορικά με την υποχρέωση χαρτοσήμανσης σε δάνεια που συνήφθηκαν άτυπα αλλά εγγράφηκαν στα λογιστικά βιβλία, σε δάνεια που καταρτίστηκαν στην αλλοδαπή, σε δανείσματα που καταβλήθηκαν στην αλλοδαπή και εμβάσθηκαν ακολούθως στην Ελλάδα, σε παρεπόμενες εγγυήσεις που εκτελούνταν στην Ελλάδα και εξασφάλιζαν δάνεια αλλοδαπής, έχουν μεσολαθήσει όλα αυτά τα χρόνια και δεν υπάρχει τελειωμός. Κάθε φορά που η Αγορά ανακάλυπτε δρόμο να παρακάμψει την υποχρέωση χαρτοσήμανσης, ακολούθως, άλλοτε με ταχεία άλλοτε με βραδύτερα αντανάκλαστικά, η φορολογική διοίκηση και ακολούθως η νομολογία επιχειρούσε να ανακόψει την προσπάθεια και να επιβάλλει τέλη χαρτοσήμου.

Έτσι, πέρασαν οι ημέρες και τα χρόνια, με τους επιχειρηματίες να έχουν πλέον εμπειρώσει ότι κάθε χρηματική διευκόλυνση με εξαίρεση τις τραπεζικές, υποβάλλεται σε τέλη χαρτοσήμου. Και χωρίς την καταβολή των τελών χαρτοσήμου δεν είναι δυνατή η αναγνώριση της έκπτωσης της σχετικής δαπάνης τόκων από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τα οικεία μάλιστα τέλη κατά την πάγια πρακτική της φορολογικής αρχής οφείλονταν σε κάθε περίπτωση διευκόλυνσης ακόμη και άτυπης, αρκεί αυτή να είχε αποτυπωθεί στα λογιστικά βιβλία, καθώς η οικεία εγγραφή συνιστούσε εκτέλεση της δανειακής σύμβασης στην Ελλάδα. Η πρακτική αυτή της φορολογικής αρχής υποστηριζόταν και με σειρά ερμηνευτικών εγκυ-

κλίων, οι οποίες επιβεβαιώναν τα πιο πάνω και μετά την εισαγωγή του καθεστώσ φόρου προστιθέμενης αξίας (1986). Και μάλιστα, παρά το γεγονός ότι η χορήγηση έντοκου χρηματικού δανείου από και προς επιτηδευματία υποκείμενο στον ΦΠΑ υπάγεται στο καθεστώς φόρου προστιθέμενης αξίας, με τον καταβαλλόμενο τόκο να συνιστά την αμοιβή της επιχειρηματικής εκμετάλλευσης του υφιστάμενου κεφαλαίου.

Μόλις πρόσφατα, με τις με αριθμούς 2163 και 2323/2020 αποφάσεις του το Συμβούλιο της Επικρατείας έταμε διαφορετικά τις εμφανισθείσες ενώπιον του διαφορές αναφορικά με την υπαγωγή των έντοκων επιχειρηματικών δανείων σε τέλη χαρτοσήμου. Με τις εν λόγω αποφάσεις, το αναιρετικό δικαστήριο έκρινε ότι η χορήγηση έντοκου χρηματικού δανείου ως διάθεση κεφαλαίου σε τρίτον και με αντάλλαγμα τον τόκο συνιστά παροχή υπηρεσίας με επαχθή αιτία, υποκείμενη στο καθεστώς ΦΠΑ και απαλλασσόμενη από τον οικείο φόρο. Και για την παρεχόμενη αυτή υπηρεσία δεν οφείλονται τέλη χαρτοσήμου, υπό την προϋπόθεση ότι η υπηρεσία αυτή παρέχεται από επιχείρηση υποκείμενη στο καθεστώς ΦΠΑ και για την παροχή της χρησιμοποιούνται έστω και ευκαιριακά κεφάλαια της επιχείρησης που αποτελούν μέρος των περιουσιακών της στοιχείων. Αξίζουν για την πληρότητα της ανάγνωσης, να αναφερθούν οι ακόλουθες δύο παρατηρήσεις. Πρώτον, οι κρίσεις αυτές του αναιρετικού δικαστηρίου υιοθέτησαν αντίστοιχους ισχυρισμούς των εταιρειών που άσκησαν αναιρέσεις, ζητώντας την ακύρωση του σε βάρος τους καταλογισμού τελών χαρτοσήμου και δεν εκφράστηκαν πρωτότυπα. Δεύτερον, η με αριθμό 2163/2020 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας αφορά σε καταλογισμούς για τις διαχειρίσεις 2003 και 2004, δηλαδή επιλύεται φορολογική διαφορά που αναφέρεται σε αποτελέσματα δεκαεφτά ετών πριν, η δε με αριθμό 2323/2020 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας αφορά, λοιπόν σε καταλογισμό για τη διαχείριση 2011, δηλαδή επιλύεται φορολογική διαφορά που αναφέρεται σε αποτελέσματα δέκα ετών πριν.

ΤΟΜΠΟΛΑ! Τί γίνεται με όλους αυτούς τους καταλογισμούς τελών χαρτοσήμου που έχουν λάβει χώρα επί δεκαετίες τώρα, από το έτος 1986 όταν εισήχθη στη χώρα ο ΦΠΑ και μέχρι σήμερα; Τί γίνεται με όλες εκείνες τις δαπάνες τόκων που λόγω μη χαρτοσήμανσης, δεν έχουν αναγνωριστεί προς έκπτωση από τα ακαθάριστα επιχειρηματικά έσοδα και έχουν χαρακτηριστεί λογιστικές διαφορές επί των οποίων επιβλήθηκε φόρος εισοδήματος;

Το έχουμε γράψει πολλές φορές και δεν θα κουραστούμε να το επαναλαμβάνουμε. Η φορολογία νομιμοποιείται στην κοινωνική συνείδηση μόνο όταν η εφαρμογή της στηρίζεται στην ασφάλεια δικαίου. Και ασφάλεια δικαίου δεν υφίσταται, όταν από το 1986, μόλις εντός του τρέχοντος έτους το Κράτος, όπως ενιαία δρα με τις τρεις επιμέρους εξουσίες του (νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική), καταλήγει ότι εντέλει το αρμόζον φορολογικό περιβάλλον των επιχειρηματικών δανείων και των καρπών του (τόκων) δεν είναι το πεδίο των τελών χαρτοσήμου αλλά αυτό του φόρου προστιθέμενης αξίας .

Ασπασία Μάλλiou

¹ Οι αποφάσεις 2163/2020 και 2323/2020 του Συμβουλίου της Επικρατείας συνοδευόμενες από ανάλυση της Μαρίας Κουλάτου, δικηγόρου ΜΔΕ περιλαμβάνονται στις σελίδες 75 επόμενες παρόντος τεύχους.